

Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komitetui 2022 m. lapkričio 22 d., Nr. 22-235VK

DĖL MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO NR. IX-2112 2, 3, 12, 13, 25, 26, 32, 33, 38, 39, 40(1), 87, 88, 99, 104(2), 126, 139, 140, 164 STRAIPSNIŲ, PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 61(3) STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-2133 IR SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK), viena didžiausių verslo organizacijų Lietuvoje, teikia pasiūlymus Seime svarstomiems Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 (toliau – MAĮ) 2, 3, 12, 13, 25, 26, 32, 33, 38, 39, 40(1), 87, 88, 99, 104(2), 126, 139, 140, 164 straipsnių, priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 61(3) straipsniu įstatymo projektui Nr. XIVP-2133 (toliau – Įstatymo projektas) ir susijusiems įstatymų projektams (toliau – Įstatymų projektai).

1. Dėl siūlomos numatyti teisės mokesčių administratoriui viešinti faktą, kad atlieka mokesčių mokėtojo mokestinį tyrimą ar patikrinimą

LVK nepitaria siekiui MAĮ 38 str. nustatyti, kad informacija apie atliekamo mokesčių mokėtojo mokestinio tyrimo ir (ar) mokestinio patikrinimo faktą nebebūtų laikoma paslapyje, taip suteikiant teisę mokesčių administratoriui viešinti faktą, kad atlieka konkretaus mokesčių mokėtojo mokestinį tyrimą ir (ar) mokestinį patikrinimą.

Informacijos apie atliekamo mokesčių mokėtojo mokestinio tyrimo ir (ar) patikrinimo faktą viešinimas galėtų turėti įtakos mokesčių mokėtojo reputacijai. Tyrimas ar patikrinimas savaime nėra pažeidimo įrodymas ir todėl iš atliekamo mokestinio tyrimo ir (ar) patikrinimo fakto neturėtų kilti neigiamos pasekmės mokesčių mokėtojo reputacijai.

Taip pat mokesčių administratoriaus teisė viešinti mokesčių mokėtojo mokestinio tyrimo ir (ar) patikrinimo faktą potencialiai iškreiptų tiek mokesčių administratoriaus, tiek mokesčių mokėtojo paskatas gera valia susitarti. Pavyzdžiui, atsiradus nuomonių išsiskyrimui su mokesčių administratoriumi tam tikru mokestiniu klausimu, baimė pakenkti reputacijai dėl pradedamo mokestinio tyrimo ir (ar) patikrinimo galėtų atbaidyti mokesčių mokėtojus nuo pagrįstų savo kaip mokesčių mokėtojų teisių gynimo.

LVK nuomone, siūlymas mokesčių administratoriui numatyti teisę viešinti faktą, kad atlieka mokesčių mokėtojo mokestinį tyrimą ir (ar) patikrinimą, taip pat neturi nieko bendra su Įstatymų projektų aiškinamajame rašte įtvirtinto uždavinio „užtikrinti tinkamą mokesčių mokėtojų duomenų apsaugą“ įgyvendinimu.

Pasiūlymas. Atsižvelgiant į argumentus, prašome nekeisti MAĮ 38 str. 2 d. 6 d. (Įstatymo projektu siūloma pernumeruoti į 38 str. 2 d. 5 d.) ir nenustatyti, kad informacija apie atliekamo mokesčių mokėtojo mokestinio tyrimo ir (ar) mokestinio patikrinimo faktą būtų nebelaikoma paslapyje.

2. Dėl mokesčių administratoriaus apibendrintų mokesčių įstatymų paaiškinimų privalomo derinimo su Finansų ministerija

Šiuo metu MAĮ 2 str. ir 25 str. yra nustatyta, kad mokesčių administratoriaus apibendrintas mokesčio įstatymo paaiškinimas (toliau – paaiškinimas) turi būti suderintas su Finansų ministerija. Reikalavimas derinti paaiškinimus su Finansų ministerija reikšmingai prailgina reikalingų komentarų parengimą ir todėl įstatymo projektu siūloma šio reikalavimo atsisakyti.

LVK manymu, nors iš esmės visi mokesčių administratoriaus paaiškinimai neturėtų būti derinami su Finansų ministerija, kai kuriais atvejais privalomas derinimas su Finansų ministerija, kaip *de facto* teisėkūrinis saugiklis, galėtų būti išlaikytas.

Pasiūlymai: 1) Siūlome MAĮ palikti imperatyvą išskirtiniais atvejais paaiškinimus derinti su Finansų ministerija, esant motyvuotam mokesčių mokėtojų prašymui tuo atveju, jeigu paaiškinimas nėra pilnai suderinamas su visuomene. 2) Tuo pačiu, kad net išskirtiniais atvejais paaiškinimo rengimas neužtruktų, galėtų būti nustatomas paaiškinimo derinimo su Finansų ministerija terminas. 3) Taip pat siūlome numatyti, kad Finansų ministerija privalo pateikti nuomonę dėl jau paskelbtų paaiškinimų, esant motyvuotam mokesčių mokėtojo prašymui, kuriame argumentuojama, kodėl, mokesčių mokėtojo manymu, paskelbtas paaiškinimas nėra teisingas.

Mūsų manymu, tokių priemonių užtektų išspręsti paaiškinimų parengimo trukmės problemą.

3. Dėl baudų už mokestinių įstatymų pažeidimus didinimo

Šiuo metu bauda už nesumokėtą mokestį yra nuo 10 iki 50 proc. nesumokėto mokesčio dydžio. Mokesčių administratorius kiekvienu atveju sprendžia individualiai dėl konkrečios baudos skyrimo, atsižvelgdamas į sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes. Įstatymų projektais siūloma nustatyti, kad baudos dydis gali būti nuo 20 iki 100 proc. nesumokėto mokesčio dydžio. Tad jeigu dabar vidutinė bauda yra 30 proc., po pakeitimų išaugtų dvigubai iki 60 proc.

LVK kritiškai vertiną siūlymą itin reikšmingai didinti baudas už mokesčių įstatymų pažeidimus. Nors įstatymo pakeitimo iniciatoriai ir nurodo, kad dabartinė baudų amplitudė yra pakankamai siaura ir neleidžia asmenims skirti individualizuotų (atitinkančių konkrečias mokesčių įstatymų pažeidimų aplinkybes) baudų, pažymėtina, kad šalia priskaičiuotų mokesčio sumų dar skaičiuojami ir delspinigiai, kurie jau dabar kartu su baudomis kartais siekia nesumokėto mokesčio dydį (100 proc.), o teismai kartais vien taikydami protingumo ir teisingumo principus atleidžia nuo dalies delspinigių mokėjimo, pripažindami, kad tokios sankcijos yra per didelės.

Diskutuojant dėl atsakomybės už piktybinius pažeidimus, susijusius su mokesčių slėpimu ar neteisinga (apgaulinga) apskaita, atkreipiame dėmesį, jog už tokius pažeidimus numatyta ne tik mokestinė, bet ir baudžiamoji atsakomybė.

Pasiūlymai: Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, siūlome persvarstyti baudų už mokesčių įstatymų pažeidimus didinimo klausimą iš esmės ir nagrinėti, ar tikrai tokiu radikaliu baudų už mokestinių įstatymų pažeidimus didinimu, siekiami rezultatai bus pasiekti. Tuo pačiu

siūlome apvarstyti, ar didinant baudas neturėtų būti įtvirtinama galimybė skirti ir mažesnę, nei įstatymo numatytą baudą, kaip tas numatyta kitų kriminalinio pobūdžio bausmių skyrimo procedūrai. Tai atlieptų ir pakeitimo tikslą – tinkamai individualizuoti baudas.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Ineta Rizgelė

Originalas nebus siunčiamas. Vilius Kriaučiūnas, el.p. vilius@lvk.lt, mob. +37060898408.